

Ангеліна ГАЄВСЬКА
здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр» 2СТН курсу ОС «Бакалавр» 2СТН
курс спеціальності
071 «Облік і оподаткування» ОС «Бакалавр»
Науковий керівник: **Світлана СТЕНДЕР**,
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, оподаткування та
технологій електронного бізнесу,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРОГРАМНОГО КОМПЛЕКСУ «ДЕБЕТ ПЛЮС»

Бухгалтерський облік у сільському господарстві має низку особливостей, як наприклад, внутрішньогосподарські підрозділи виконують роботи і надають взаємні послуги між собою й одночасно значна частина готової продукції знову використовується у процесі виробництва: насіння на посів, корми для годівлі тварин, переробка сільськогосподарської продукції. В сільському господарстві завжди є ситуація, коли готова продукція рослинництва використовується для годівлі тварин, а готова продукція тваринництва не тільки реалізується, а й використовується для рослинництва. А ще ж не варто забувати і про незавершене виробництво.

Отже, правильний розподіл витрат у розрізі полів, підрозділів, культур (або груп тварин) і статей витрат впродовж року та подальше закриття рахунків обліку витрат у кінці року – є запорукою коректного розрахунку собівартості виготовленої продукції. Але це завдання не із легких. А ще додайте до цього облік земельних паїв, податкові накладні, реєстри і декларації. Навіть вирощуючи одну-дві культури, досягти правильних підрахунків не завжди можливо. Тому ці процеси вже давно автоматизують і спрощують.

Сьогодні вітчизняний ринок програм для автоматизації бухгалтерського обліку та фінансової звітності представлений безліччю розробок, як нових, так і

тих, що зарекомендували себе ще з минулого століття. Однією із таких програм є українська розробка «Дебет Плюс».

Комплексна автоматизація бухгалтерського обліку за допомогою програми «Дебет Плюс» - це можливість вести весь облік в одній програмі з готовими типовими налаштуваннями проводок, документів та звітів.

У цій програмі представлені галузеві звіти для сільського господарства в комплексі. Тобто є вся основна щомісячна, квартальна та річна звітність; інтеграція з клієнт-банками; експорт інформації для електронного кабінету платника податків, М.Е.Дос, Сота, Соната та інших програм електронного документообігу. Крім того, зауважимо, що «Дебет Плюс» дозволяє автоматизувати всі ділянки бухгалтерського обліку, а саме:

- облік рослинництва й тваринництва;
- облік запасів і необоротних активів;
- облік земельних паїв;
- облік заробітної плати;
- банківські і касові операції;
- автотранспорт.

Для можливості отримання собівартості готової продукції та аналізу її структури, при введенні системи в експлуатацію в Плані рахунків до витратних рахунків прикріплюють такі розрізи аналітичного обліку:

- види продукції;
- види витрат;
- виробничі підрозділи.

Облік витрат по рослинництву проводиться в розрізі культур, полів, виробничих підрозділів (бригад) і видів витрат. Є можливість одержувати звіти по списанню матеріальних цінностей (посівного матеріалу, добрив, хімічних засобів захисту) в розрізі культур і виробничих підрозділів, отримання звіту по Формі № 21-заг «Звіт про реалізацію сільськогосподарської продукції».

Характерною особливістю є можливість одночасного обліку поголів'я в живій вазі і в головах. Реалізовано облік приплодів і приростів. Облік поголів'я

ведеться в розрізі вікових груп, підрозділів (ферм) і матеріально відповідальних осіб. Є можливість отримання «Звіту по тваринництву».

У програмі ведеться довідник транспортних засобів. Для тракторного парку ведеться довідник додаткового обладнання, яке агрегується з кожним транспортним засобом. На кожну таку зв'язку заводяться види виконуваних робіт, для яких задаються норми витрати палива і норми виробітку. На підставі заведених у систему нарядів на роботу тракторного парку, система автоматично розраховує кількість палива, що підлягає списанню по нормі, а також суми заробітної плати водіїв.

Для машино-тракторних парків є можливість отримувати звіти по кількостям витрати палива за нормою, сумах нарахованої заробітної плати, обсягів виконаних робіт у гектарах еталонної ріллі в розрізі культур, виконаних робіт, підрозділів (тракторних парків), тракторів і водіїв. Є можливість контролю економії і перевитрати палива по водіям.

На підставі заведених шляхових листів система автоматично проводить розрахунок кількості палива, що підлягає списанню по нормі, а також суми заробітної плати водіїв. Підтримуються такі види оплати, як годинна тарифна ставка і відрядна оплата праці (за тонно-кілометри, за тони перевезеного вантажу, за додаткові роботи).

Підтримуються різні види розрахунку заробітної плати працівників, а саме:

- окладна форма оплати праці;
- годинна тарифна ставка;
- відрядна оплата праці (за нарядами);
- оплата праці за трудовими угодами;
- оплата праці сумісників.

Дані за сумами заробітної плати водіїв із занесених нарядів на роботу сільськогосподарських машин та із шляхових листів потрапляють автоматично, що дозволяє уникнути повторного рознесення інформації. Система автоматично відстежує суми заборгованості перед працівниками по заробітній платі. Бухгалтерські проведення за результатами розрахунку заробітної плати формуються автоматично.

Розподіл загальноновиробничих витрат та витрат допоміжних виробництв на готову продукцію проводиться за допомогою режиму «Закриття рахунків» згідно з методикою, прийнятою на підприємстві (наприклад, пропорційна тонно-кілометрам, еталонним гектарам, прямим витратам, до сум заробітної плати, фізичним обсягами виробленої продукції і т.п.). При цьому після закриття рахунків зберігається аналітичний розріз отриманої собівартості, що дає можливість аналізу структури фактичної собівартості за видами витрат (посівний матеріал, ПММ, добрива, заробітна плата, відрахування до бюджету тощо).

У програмі є окремий довідник договорів на оренду земельних ділянок. Нарахування орендної плати за паї автоматизовано. Облік сум орендної плати ведеться в розрізі населених пунктів (сіл) і орендодавців. Передбачена виплата орендної плати як грошима, так і видача продукції в рахунок паю.

Отже, за нашими дослідженнями, програма автоматизації бухгалтерського обліку «Дебет Плюс» надає широкі можливості для ведення бухгалтерського, оперативного і податкового обліку на сільськогосподарських підприємствах України. Модульність програми поєднується з комплексним обліком – від первинних документів до фінансової звітності.

Список використаних джерел

1. Зайдман С.А. Автоматизация бухгалтерского учета в сельском хозяйстве. *Компьютер в бухгалтерском учете и аудите*. 2018. № 3. <http://www.optim.ru/comp/2000/3/vesuchet/vesuchet.asp>.

2. Григорук А.О. Характеристика ринку бухгалтерських програм для сільського господарства. Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України: стан та перспективи. Частина II. Науково-методична робота з обліку та звітності АПК: стан та перспективи. За редакцією П.Т. Саблука, М.Я. Дем'яненка, В.М. Жука. Київ : Інститут аграрної економіки, 2003. С. 178-182.

3. Кропивко М.Ф., Козак М.І., Похіленко В.І., Романова Е.П. Основи архівно-комп'ютерної форми обліку. УААН; Ін-т аграр. екон./ під ред. П.Т. Саблука. Київ : ІАЕ УААН, 2014. 126 с.